

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΚΘΕΣΗ-ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ

Στην **περίληψη** προσέχω πολύ τα εξής: α) αν είναι εστιασμένη, προσέχω να επιλέξω τα κατάλληλα σημεία, αυτά που απαντούν ακριβώς στο ζητούμενο, χρησιμοποιώ ως θεματικό κέντρο την εκφώνηση που δίνεται, β) αν είναι περίληψη μέρους του κειμένου, εντοπίζω το θεματικό κέντρο (κεντρική ιδέα που διέπει το απόσπασμα) και υπογραμμίζω βασικές ιδέες και λέξεις - κλειδιά.

Tip! (σε απλά ελληνικά, πάντα!)

Η καλή περίληψη θα ξεχωρίσει από τις λεπτομέρειες!! Στη διατύπωση επιλέγω αναφορική γλώσσα, γ πρόσωπο, αποφεύγω την περιγραφική διατύπωση. Προσοχή στη δομή και τη συνοχή! Αποφεύγω την **κατάχρηση των μεταδιατυπώσεων** (αυτό σημαίνει ότι δεν αναφέρομαι συνέχεια στο συντάκτη ή το κείμενο. Θα το κάνω μια φορά στην αρχή. Άλλωστε, στην περίληψη καλούμαι να συνδέσω τις ιδέες και όχι να δείξω τι κάνει ο συντάκτης!!) αλλά και τη χρήση συνδέσμων προσθήκης και χρονικής διαδοχής (επιλέγω να αποδώσω τις λογικά αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ των ιδεών, να συνδέσω με τρόπο φυσικό).

Στις **ασκήσεις τύπου Β** δεν ξεχνώ:

- ✓ Απαντώ στα ερωτήματα με τη σειρά που τίθενται
- ✓ Αξιοποιώ την εκφώνηση της άσκησης ως εισαγωγή στην απάντησή μου!
- ✓ Στην τεκμηρίωση της απάντησης παραπέμπω στα αντίστοιχα χωρία από το κείμενο και συνδέω με το κείμενο
- ✓ Για μια άρτια απάντηση ακολουθώ την εξής λογική δομή: 1) εισαγωγή - συνδέω με τον ισχυρισμό του συντάκτη, 2) απάντηση στο ζητούμενο με αξιοποίηση της θεωρίας + παραπομπή + σύνδεση με το κείμενο, 3) δικαιολογώ το ρόλο του στοιχείου της θεωρίας που επέλεξα, συνδέω πάντα με την πρόθεση του συντάκτη

Tip! Πίσω από κάθε ερώτηση θεωρίας, υπάρχει ένα μυστικό. Τη θεωρία αυτή ο συντάκτης την αξιοποίησε για να πετύχει ένα στόχο, να υπηρετήσει την αρχική πρόθεση που είχε, όταν έγραφε το κείμενο. Σημαντικό με γνώμονα αυτή να κινηθώ. Τότε, η απάντησή μου θα είναι εύστοχη!!

Στο **θέμα Γ** δεν ξεχνώ:

- η ερμηνεία μου πρέπει να είναι λογική, να στηρίζεται στα στοιχεία που το ίδιο το κείμενο μου δίνει (γι' αυτό και κάνω πάντα παραπομπές στα αντίστοιχα σημεία!)
- οι κειμενικοί δείκτες με αφορούν στο βαθμό που προάγουν και τεκμηριώνουν την απάντησή μου
- αφήνω τα ίδια τα σημεία να με οδηγήσουν στους κειμενικούς δείκτες!
- τα στοιχεία που αναλύω δεν τα αναφέρει ο ποιητής αλλά το ποιητικό υποκείμενο/ ποιητική φωνή ή το αφηγηματικό υποκείμενο!
- το ερμηνευτικό μου σχόλιο είναι ένα κείμενο. Θα πρέπει να είναι καλογραμμένο!! Προσέχω τη δομή, τη συνοχή και την έκφραση!
- σε πεζό κείμενο δεν ξεχνώ: αφηγηματικούς τρόπους, τεχνικές αφήγησης!

Tip! Τι αξιολογείται;

α. **Σχετικά με την κατανόηση και την ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου** αξιολογείται: η σαφήνεια της διατύπωσης του ερωτήματος/θέματος, το οποίο σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου και η αναγνωστική ανταπόκριση των μαθητών και μαθητριών στο ερώτημα/θέμα με την επαρκή τεκμηρίωση/υποστήριξη της απάντησης με αναφορές-παραπομπές στο κείμενο.

β. **Σχετικά με τους κειμενικούς δείκτες:** Οι κειμενικοί δείκτες δε διδάσκονται αυτοτελώς, ενδιαφέρουν μόνο στον βαθμό που βοηθούν να αποδοθεί νόημα στο κείμενο. Οι αναφορές στο κείμενο ή σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες αξιολογούνται στον βαθμό που **υποστηρίζουν επιτυχώς** την ερμηνευτική προσέγγιση του μαθητή ή της μαθήτριας.

γ. Σχετικά με την οργάνωση και τη γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου αξιολογείται: η αλληλουχία και η συνοχή του ερμηνευτικού σχολίου ως παραγόμενου κειμένου, η χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου και η επίπτωση τυχόν γραμματικοσυντακτικών λαθών στην ερμηνευτική εκδοχή του μαθητή/της μαθήτριας.

δ. Επιδιώκεται το ερμηνευτικό σχόλιο να αξιολογείται συνολικά ως προς τα παραπάνω κριτήρια και να είναι εμφανής σ' αυτό η κατανόηση/ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου, καθώς και η τεκμηριωμένη ανταπόκριση του/της μαθητή/-ήτριας απέναντι στο ερώτημα/θέμα που διατυπώνει.

Θέμα Δ Θεματικές ενότητες:

Αξίες: αλληλεγγύη, ανθρωπισμός, κοινωνική υπευθυνότητα, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες - σχέσεις
Ψηφιακές δεξιότητες (τηλεργασία, ψηφιοποίηση, ψηφιακός ανθρωπισμός, εικονιστική κοινωνία) - πράσινες δεξιότητες (περιβάλλον)
Πολιτικά θέματα: νέοι και πολιτική, ενεργός πολίτης, (ψηφιακή) δημοκρατία, διάλογος (ΜΜΕ), ευρωπαϊκή συνείδηση, ανθρώπινα δικαιώματα (συνδέω και με στερεότυπα)
Τουρισμός, μνημεία (συνδέω με μουσεία, τεχνολογία/ ψηφιοποίηση, γλυπτά Παρθενώνα)
Ανθρωπιστικές σπουδές, γλώσσα, εξωστρέφεια σχολείου- κοσμοπολιτισμός, brain drain, κριτική σκέψη
Ποιότητα ζωής, ευτυχία, καταναλωτισμός, μοναξιά, λάθη (θυμάμαι θέματα όπως η ευαισθησία ή η αξία της συγχώρεσης), ελεύθερος χρόνος
Πόλεμος, ειρήνη, βία (μπορεί να τεθεί υπό το πρίσμα του αθλητικού ιδεώδους)

- ✓ Δεν ξεχνώ ότι τα θέματα διέπονται από κοινά χαρακτηριστικά!
- ✓ Αξιοποιώ με τον πιο επωφελή τρόπο τα επιχειρήματα από τα κείμενα αναφοράς αλλά και τη βιωματική μου εμπειρία. Σημαντικό να θέτω άμεσα στον εαυτό μου την ερώτηση, να απευθύνω το ζητούμενο σαν να με αφορά προσωπικά. Έτσι, θα απαντήσω με τρόπο βιωματικό και άμεσο, ενώ επιτυγχάνω φυσικό ύφος.
- ✓ Δεν αντιγράφω τα επιχειρήματα από τα κείμενα αναφοράς! Τα αναπαράγω με τρόπο δημιουργικό!
- ✓ Υπάρχουν και τα κοινά επιχειρήματα!!
- ✓ Σημαντικό να τεκμηριώσω τα επιχειρήματά μου!
- ✓ Επιλέγω τρεις (διαφορετικούς) άξονες στην επιχειρηματολογία μου!
- ✓ Προσέχω τη συνοχή! Αν προσπαθώ να αναφέρω τα επιχειρήματα με μια τέτοια σειρά, ώστε το ένα να με οδηγεί στο άλλο!
- ✓ Μεγάλη προσοχή στον κειμενικό μου τύπο και την περίπτωση επικοινωνίας!!! Τα χαρακτηριστικά του κειμενικού μου τύπου θα πρέπει να είναι εμφανή σε όλη την έκταση του κειμένου (και όχι μόνο στην αρχή ή το τέλος!!!)
- ✓ ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ ΤΟ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ!!

Ενδεικτικές εκφωνήσεις θεμάτων παραγωγής λόγου:

- Αξιοποιώντας δημιουργικά τις πληροφορίες (π.χ. επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.ά.) από το κείμενο ή τα κείμενα αναφοράς με την ιδιότητά σας ως μαθητές/μαθήτριες να αναπτύξετε τις απόψεις σας σχετικά Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου το οποίο θα δημοσιευτεί στο περιοδικό του σχολείου σας (γύρω στις 350 λέξεις).

- Ο αρθρογράφος υποστηρίζει τη θέση ότι Εσείς συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη θέση αυτή; Να υποστηρίξετε τη γνώμη σας σε ένα κείμενο 350 λέξεων, το οποίο θα έχει τη μορφή διαδικτυακής επιστολής προς αυτόν.

- Στο κείμενο παρουσιάζονται κάποια προβλήματα που έχει το σύγχρονο σχολείο. Ποιο από τα προβλήματα αυτά θεωρείτε ως το πιο σημαντικό; Να εξηγήσετε την άποψή σας και να προτείνετε τεκμηριωμένα κάποιους ενδεικτικούς τρόπους επίλυσής του αξιοποιώντας τη δική σας μαθητική εμπειρία. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή και το ύφος της ομιλίας σε μια εκδήλωση στο σχολείο σας (γύρω στις 350 λέξεις).

- Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του αρθρογράφου στο κείμενο αναφοράς Ι, καλείστε να τοποθετηθείτε στο εξής ερώτημα: Θεωρείτε ότι.... Είδος κειμένου: Άρθρο Πομπός: Μαθητής/Μαθήτρια Μέσο: Εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας Αποδέκτης: Ευρύ αναγνωστικό κοινό Όριο λέξεων: 350 λέξεις

- Ποια η γνώμη σου σχετικά με την άποψη που διατυπώνεται από πολλούς σήμερα ότι ο άνθρωπος είναι όσο ποτέ άλλοτε ελεύθερος να αποφασίζει και να επιλέγει στη ζωή του όσα ο ίδιος επιθυμεί;

Είδος κειμένου: Επιχειρηματολογικό Περίσταση επικοινωνίας: Αγώνας επιχειρηματολογίας Ιδιότητα: Μαθητής/-ήτρια

- Υπόθεσε ότι συμμετέχεις σε συζήτηση σε γνωστή σελίδα κοινωνικής δικτύωσης με θέμα την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων. Να εκθέσεις σε 300-400 λέξεις την προσωπική σου γνώμη σχετικά με το αν η ευγένεια είναι έμφυτη ή επίκτητη ιδιότητα. Για την οργάνωση του κειμένου σου μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από τα κείμενα αναφοράς.